

Deuteronomium 34 – Jozue 1–2

Postřehy pro učitelku

Toto je země, o které jsem přísahal Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi... Dal jsem ti ji spatřit na vlastní oči, ale nepřejdeš tam. (Dt 34, 4) Pro Mojžíš do Země zaslíbené nevejde se (číslo 22.5., v předminulé neděli (Numeri 20). Když si Izraelci stěžovali, Mojžíš s Áronem se i p všech těch divích Hospodina nezastali, ale šli si hned stěžovat. Když jim Bůh řekl, aby vyvedli vodu se skály, chovali se tak, jako by to byla jejich schopnost, jejich zásluha. Nechtěli nést nepřízeň a kritiku za Hospodina, ale jeho divy se pyšnili sami.

Dále v kapitole ale na Mojžíše slyšíme samou chválu. Není to tedy tak, že by ho Hospodin zavrhl. Mojžíš byl takový zakladatel, i pro něj bylo nové, co skrze něj Hospodin s Izraelem učinil, že z Izraele udělal svobodné lidi. Ale generace, která vyšla z otroctví, zůstala přeci jen otroky ve své duši. A Mojžíš s nimi byl pevně spojen. I dnes je dost běžné, že člověk je schopen obrovským úsilím a vytrvalostí něco založit, rozjet. Ale v době, kdy vč už normálně bývá, v ní nemůže fungovat. Vidíme to u mnoha charitativních organizací, třeba i v naší Diakonii; funguje to tak i u sborů církve atd. Ne že by to tak muselo být, ale bývá to tak. I Mojžíš mohl do zaslíbené země dojít, kdyby proti Hospodinu nezhádal. Ale většinou to bývá tak, jako v Mojžíšově příběhu.

Do země tedy vejde generace, která je už zvyklá žít na svobodě. Generace, která se nemusela rozcházet se starým způsobem života, která se „do církve“ už narodila. I pro děti v nedělní škole je dobré, že Pána Boha znají od malička; mnoho z nás muselo o svou víru zápasit třeba až v dospělosti. Uvědomění, „vyjití z Egypta“ pro nás vždy bude tak trochu vč našeho úsilí, pro které můžeme zapomenout, že to byl přece Hospodin, který nás vyvedl ze starého způsobu života. Pro děti je víra milost – něco, do čeho se už narodily. Stejně tak nová generace, která pod vedením Jozua vejde do zaslíbené země, se narodila již ve svobodě; nezná nic jiného, než putování s Hospodinem po poušti.

I země, kterou jsem vám řekl, že nepřejdeš, nepřejdeš. (Dt 34,5) Ještě docela nedávno, zejm. na venkově, staří lidé nějak dovedli vytušit, že jejich čas už přišel. Není to tedy tak, že by Hospodin Mojžíše usmrtil, ale Mojžíš sám poznal svůj čas a Hospodin mu k tomu řekl, že má vyjít na tu horu; Hospodin mu poradil, co má před svým odchodem udělat.

Pochoval ho... Nikdo až dodnes nezná jeho hrob. (Dt 34,6) Hospodin sám pohřbil Mojžíše na tajném místě zřejmě proto, aby ho Izraelci nezačali uctívat třeba jako Egypťané uctívali své mrtvé faraony nebo komunisti mumii Lenina.

Mojžíšovi bylo sto dvacet let, když umřel. Zrak mu nepohasl a svěžeť ho neopustila. (Dt 34, 7) V Gn 6,3 Bůh stanovuje Hospodin vč člověka na sto dvacet let. I dnes nejstarší lidé nedosahují i mnoho více než tohoto věku. Místo nám chce naznačit, že Mojžíš téměř naplnil Boží představu o člověku svou pokorou, vírou atd. Proto se dožil plného věku a ve zdraví. Nebyl bez chyb a proto nevěšel do Zaslíbené země, ale byl to člověk „podle Božích představ“. Mojžíšova smrt před branami zaslíbené země nám i naznačuje, že ještě musel přijít skutečný dokonalý člověk, Kristus, který teprve zavede do Zaslíbené země všechny, kteří v něj.

Jozue, syn Nún?v, byl napln?n duchem moudrosti. Mojžíš totiž na n?ho vložil své ruce. (Dt 34,9) Jozue te? bude nástupcem Mojžíše. Má Ducha – a Duch je nepolapitelný, neuchopitelný, neviditelný, nelze vystihnout. A p?itom má zároveň Ducha skrze viditelný, jednoduchý ob?ad vzkládání rukou. Církev až do dneška ustavuje vzkládáním rukou své fará?e a starší-presbytery. Vzkládá ruce i na nov? pok?t?né. Duch, B?h sám, si sice m?že d?lat co chce, ale Bohu se zalíbilo, aby dar ducha byl udílen v tomto ob?adu, protože B?h je také Bohem po?ádku a ?ádu. Duch neznamená zrušení všech ob?ad?, protože i v Písmu se Duch projevuje v rámci ?ád? Izraele/církve.

Nikdy však již v Izraeli nepovstal prorok jako Mojžíš... (Dt 34, 10) Mojžíš je nejd?ležit?jší postavou Starého Zákona, nejv?tší prorok. A p?itom byl „nejpokorn?jší z lidí“, necht?lo se mu ujmout se sv??eného úkolu, byl bázlivý. To je pro nás velké povzbuzení, i když máme t?eba nesm?lou povahu a nev??íme si, pokud v??íme Bohu, m?žeme se stát velkými mezi lidmi.

Dal jsem vám každé místo, na které vaše noha šlápne, jak jsem p?islíbil Mojžíšovi. (Joz 1, 3) Te? je vedení na Jozuovi, ale Hospodin mu p?ipomíná, že je to díky tomu, co slíbil Mojžíšovi. Všichni pokračujeme v tom, co za?ali ti p?ed námi. Nikdy si nesmíme myslet, že my jsme ta první generace *skute?ných k?es?an?*. Jedni za?ali, mi v jejich práci pokračujeme.

Nep?ikázal jsem ti snad: Bu? rozhodný a udatný (Joz 1, 9) Tento p?íkaz se v kapitole opakuje ?ty?ikrát. Dob?e víme, že ?lov?k nemá být ukvapený v tom, co ?íká a d?lá. Jenže to jde v?tšinou o jeho v?ci. Ve chvíli, kdy nejde o naše zájmy, ale o v?c, o které jasn? víme, že je správná, naopak váhat nemáme. Váhá ?lov?k, když neví, zda si n?ím uškodí ?i pom?že. Když je ale u n?jaké v?ci jasné, že jde o správnou v?c, když t?eba máme navštívit nemocného, n?koho se zastat a pod., máme jednat rozhodn? a bez váhání.

****Odpov?d?li Jozuovi: „U?ínáme všechno, co jsi nám p?ikázal ...“** (Joz 1,16) Jozue je posílá do tuhého boje, ale nikdo neodporuje. Je vid?t, že už p?išla ona nová, svobodná generace.

Jozue... vyslal... dva muže jako zv?dy. (Joz 2, 1) Možná se ptáme pro?, když mu Hospodin slíbil, že zemi dostane. Hospodin ale slíbil, že Jozua nenechá padnout, ne že mu vše str?í až pod nos. Jozue tak m?že plánovat „rozhodn? a udatn?“, protože ví, že se mu v?c ur?it? poda?í, nemusí se bát nezdaru. ?íká se „nažraná ko?ka lépe chytá myši“. Když má ?lov?k plnou d?v?ru ve smysl svého po?ínání, obvykle d?lá mén? chyb, protože se drží jednoho plánu, o kterém je p?esv?d?en, že vyjde. Jozue si to naplánoval takto: Pošlu tam zv?dy a podle toho pak napadnu to m?sto. Mohl si vymyslet i jiný plán – Hospodin zaru?uje, že jeho plán vyjde. P?itom to možná nebyl ten nejlepší plán, protože hned v dalším verši ?teme, že zv?dové byli hned po p?íchodu do m?sta odhaleni. Ale stejn? to nakonec vyšlo. I naše životní plány nemusí být zrovna nejlepší, ale když máme d?v?ru v Hospodina a svých plán? se držíme, i ne zrovna nejlepší plány ?asto vyjdou.

Padla na nás hr?za (Joz 2, 9) Rachab motivuje k ví?e a dobrému jednání nejd?íve strach z Hospodina. Skute?n?, u ?lov?ka je báze? to první, pro? v Hospodina v??í. Teprve když se ?lov?k Boha bojí a poslouchá Ho, zjiš?uje, že to s ním B?h myslí dob?e a že jej miluje. Nejd?íve miloval B?h nás, mi jeho až pak. Proto jsou také Hospodinova zjevení v?tšinou hroživá, strach jde i z Krista po jeho zmrtvýchvstání, nebo když p?ed tím chodí po vod? atd.

Jakmile jsme to uslyšeli, ztratili jsme odvahu a pozbyli jsme ducha, pon?vadž Hospodin, váš B?h, je Bohem naho?e na nebi i dole na zemi. (Joz 2,11) Oby?ejn? pohané nechávali každému bohu jen jednu oblast. Jeden b?h m?l nebe, druhý zemi. Lidé spíše uctívali ty bohy zem?, protože zem? je živila, byla blíž – do nebe daleko. O Bohu nebes si v?tšinou mysleli, že spí nebo odpo?ívá, že se o nic na zemi nestará. Také dnes lidi v?tšinou zajímají jen pozemské v?ci. Až když je zle, dochází lidem, že je Hospodin Bohem na nebi i na zemi. K nebi se ?lov?k obrací, až když je mu ouvej. Do té doby mu vyhovuje p?edstava, že B?h nevidí, co je na zemi, že se o to nezajímá. Teprve pak se ptá „Bože, pro?“

Dejte mi v?rohodné znamení, že ponecháte naživu mého otce a matku, mé bratry a sestry i vše, co jim náleží, a že nás vysvobodíte p?ed smrtí. (Joz 2, 12n) Zde je patrné, že Hospodin nebere ?lov?ka p?ísň? jako

jedince, jako sv?tské zákony. Když dnes t?eba n?koho zav?ou do v?zení, trpí tím i jeho rodina, která nic neprovedla. Ale jinak to d?lat nejde. Hospodin je ale moudrý a milosrdný a chápe, že naši nejbližší p?íbuzní a p?átelé jsou jakoby naší sou?ástí. Nemusíme se úzkostn? bát o jejich spásu, protože sám Hospodin p?ece ví, že k nám pat?í.

Nesmíte však vyzradit toto naše ujednání. (Joz 2, 13) Tuto podmínku pak zv?dové opakují ještě podruhé. Je trochu otázka, p?ed kým nesmí vyzradit to ujednání. Mírný výklad zní, že tak mluvili z up?ímné obavy o Rachab, aby se sama neprozradila a Jerišský král ji nepopravil. A i další podmínky jsou uvedeny proto, že zv?dové p?ísahají a když už ?lov?k slibuje, nemá slibovat n?co, co sám nem?že ovlivnit. Co ?lov?k slíbí, za to pln? ru?í a musí p?edem po?ítat s tím, že se m?že stát n?co ne?ekaného atd. – jeh slib ho stejn? dále zavazuje. Možná se zv?dové jistí proti tomu, aby je Rachab neprozradila, i když to už mohla dávno. T?etí možnost je, že Rachab nemá prozradit *pozd?ji*, po dobytí m?sta, že jí ušet?ili, protože všichni obyvatelé mají být vybiti jako prokletí. To by znamenalo, že Boží Zákon neplatí úpln? bezpodmíne?n?, slep?, automaticky. Rachab je sice z prokletého m?sta, ale osv?d?ila výjime?nou víru, odvahu a milosrdenství: „vždy? láska p?ikryje množství h?ích?.“ (1 Pt 4, 8)

Hospodin nám dal celou zemi do rukou. Všichni obyvatelé zem? propadli p?ed námi zmatku. (Joz 2, 24) – Zcela jiná odpov??, než dali první zv?dové. Toto je skute?n? nová generace, plná víry a odhodlání.

Kulisy p?íb?hu

Jericho je z?ejm? nejstarší m?sto na sv?t?.

nev?stka je otázka, jak d?tem vysv?tlit, co to je nev?stka. Mohli bychom ?íci, že to byla hostinská v takové hodn? špinavé hospod?, kde se mluví sprost?. Nic lepšího m? nenapadlo. Nejlépe, když se v?bec nezeptají.

pazde?í je odpad po výrob? ln?ných nebo konopných vláken. Je to n?co mezi t?ískami a slámou, používá se jako podestýlka pod dobytek. Takže n?co jako sláma.

Návrh výkladu

1. Mojžíš nevejde do zem?, protože se nezastal Hospodina, když proti n?mu Izraelci reptali. Hospodin se p?ítom Mojžíše proti Izraelc?m zastal vždy. A na druhou stranu, když Mojžíš vyvedl vodu ze skály, d? lal, jako by to ud?lal sám.
2. Ale to byla jediná po?ádná Mojžíšova chyba – B?h mu jinak dop?ál dožít se sto dvaceti let, což je nejvíc, co se ?lov?k m?že dožít, o mnoho víc se lidé nedožívají. A Mojžíš se jich dožil ve zdraví. Je to také znamení, že do zem? zaslíbené m?že každého, kdo v??í, dovést jen Ježíš, který byl Bohem i ?lov?kem bez chyb. B?h m?l Mojžíše rád. Že se n?komu n?co nepovede ještě neznamená, že ho B?h nemá rád.
3. B?h Mojžíše poh?bil sám, aby z n?j t?eba Izraelci neud?lali mumii a neklan?li se jí, jak to d?lali Egyp?ané se svými faraony.
4. Te? Izraelce povede Jozue, jeden ze dvou zv?d?, který p?ed 40ti lety v??il, že zemi zaslíbenou jde dobít. Jozue je jediný ze dvou lidí, kte?í žili ještě v Egypt? a zároveň došli do zaslíbené zem?. Jozue má být rozhodný a udatný. B?h nám mnoho v?cí nestr?í až pod nos, ale slibuje nám, že nás neopustí a tak si nikdy nemáme ?íkat, že snažit se nemá smysl, nikdy se nemáme vzdávat a ?íkat „to nejde, to nedokážu“, když je to n?jaká dobrá a správná v?c.
5. Jozue poslal zv?dy. Kdyby je neposlal, B?h by mu pomohl i v jiném plánu, Jozue se rozhodl, že to ud?lá takhle. Když si n?co naplánujeme, už pak nemáme váhat, zda jsme to vymysleli dobře – každý plán má vždycky n?jakou chybu.
6. Také Jozuovi zv?di byli prozrazeni, ale B?h pomohl, když zv?dy schovala Rachab.

7. Za to bude zachráněna i s celou rodinou. Bůh ví, jak moc nám záleží na našich blízkých lidech, nemusíme mít strach.
8. Izraelci se tebe nebojí. Je to nová generace, která vyrostla s Hospodinem na poušti. Je moc dobré narodit se do církve – jiní lidé musí Boha hledat třeba celý život.

Aktivity

Při aktivitách s dětmi by bylo dobré nějak využít to schovávání zvířátek, třeba v nějaké verzi hry na schovávanou. Nebo může jedno dítě schovat nějaké dvě figurky a ostatní je mohou hledat. Také spouštění z hradeb na provaze je dobrý moment, děti by třeba mohli spouštět něco na provázku na cíl.

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[Deuteronomium 34](#)

[Jozue 1–2](#)